

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Historia – klasa V

Wymagania niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

Zakres stosowania. Dokument przygotowano dla klasy V w roku szkolnym 2026/2027. Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. klasa V realizuje w tym roku dotychczasową podstawę programową. Przyjęto zalecany w niej układ treści dla klasy V: działy I–VII.

Założenia

- Wymagania dotyczą osiągnięć ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności historycznych; nie obejmują zachowania, cech osobowości, aktywności, systematyczności ani włożonego wysiłku.
- Każdy wyższy poziom obejmuje wymagania poziomów niższych. Ocenę ustala się na podstawie poziomu opanowania wymagań określonych dla realizowanych treści.
- Wymagania zapisano w pierwszej osobie liczby pojedynczej, z użyciem czasowników operacyjnych. Mają charakter ogólny; szczegółowe kryteria sukcesu do zadań, sprawdzianów i wypowiedzi powinny pozostawać z nimi spójne oraz wynikać z realizowanego programu nauczania.
- Wymagania dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia w przypadkach określonych przepisami.
- Nie formułuje się wymagań na ocenę niedostateczną. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań koniecznych określonych na ocenę dopuszczającą.

Zakres treści klasy V

Wymagania odnoszą się do treści dotyczących cywilizacji starożytnych; Bizancjum i świata islamu; średniowiecznej Europy, jej społeczeństwa i kultury; Polski w okresie wczesnopiastowskim i rozbiega dzielnicowego oraz Polski w XIV i XV wieku.

Ocena dopuszczająca (2)

poziom konieczny • rozpoznawanie i odtwarzanie podstawowych informacji

- rozpoznaję i nazywam najważniejsze postacie, wydarzenia, państwa, grupy społeczne, religie oraz osiągnięcia cywilizacyjne omawiane w klasie V;
- podaję znaczenie podstawowych pojęć historycznych i posługuję się nimi w prostych wypowiedziach;
- wskazuję na osi czasu lub porządkuję w przybliżeniu najważniejsze wydarzenia oraz odróżniam starożytność od średniowiecza;
- wskazuję na mapie główne obszary i państwa związane z omawianymi zagadnieniami, korzystając z legendy mapy;
- odczytuję z prostego źródła historycznego podstawową, wyraźnie podaną informację;
- wskazuję pojedynczą przyczynę albo skutek wybranego wydarzenia lub procesu;
- tworzę krótką wypowiedź o wydarzeniu, postaci lub zjawisku, wykorzystując podstawowe informacje.

Ocena dostateczna (3)

poziom podstawowy • rozumienie i opisywanie

- spełniam wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:
- opisuję najważniejsze cechy poznanych cywilizacji, ustrojów, religii, społeczeństw i kultur;
- wyjaśniam znaczenie podstawowych pojęć oraz poprawnie włączam je do wypowiedzi dotyczącej omawianego zagadnienia;
- umieszczam najważniejsze wydarzenia w czasie, porządkuję je chronologicznie i obliczam upływ czasu w prostych przykładach;
- odczytuję z mapy i prostych źródeł informacje potrzebne do odpowiedzi na pytanie oraz wskazuję ich główną treść;
- wyjaśniam podstawowe przyczyny i skutki wydarzeń lub procesów oraz dostrzegam proste związki między nimi;
- porównuję dwa wskazane zjawiska, grupy społeczne, systemy wierzeń lub sposoby sprawowania władzy według podanych kryteriów;
- tworzę uporządkowaną, krótką wypowiedź historyczną z wykorzystaniem poznanych faktów i pojęć.

Ocena dobra (4)

poziom rozszerzony • stosowanie wiedzy w sytuacjach typowych

- spełniam wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:
- charakteryzuję omawiane cywilizacje, państwa, społeczeństwa, religie i zjawiska, dobierając właściwe fakty i pojęcia;
- wyjaśniam związki przyczynowo-skutkowe i następstwo wydarzeń oraz wskazuję znaczenie wybranych wydarzeń i przemian;
- samodzielnie porządkuję wydarzenia w czasie, posługuję się datami i epokami oraz obliczam upływ czasu;
- lokalizuję wydarzenia i procesy w przestrzeni, interpretuję podstawowe informacje z mapy i łączę je z wiedzą historyczną;
- analizuję typowe źródło historyczne: określam jego rodzaj, wyszukuję informacje, odróżniam fakt od opinii i formułuję prosty wniosek;
- porównuję zjawiska polityczne, społeczne, religijne i kulturowe, wskazując podobieństwa oraz różnice;
- tworzę spójną wypowiedź historyczną, w której zachowuję chronologię, stosuję pojęcia oraz wyjaśniam przyczyny i skutki.

Ocena bardzo dobra (5)

poziom dopełniający • analiza, interpretacja i uzasadnianie

- spełniam wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:
- analizuję procesy i zjawiska historyczne, łącząc ich uwarunkowania polityczne, społeczne, gospodarcze, religijne i kulturowe;
- wyjaśniam wieloprzyczynowość wydarzeń i procesów, hierarchizuję ich przyczyny lub skutki oraz uzasadniam przyjęty wybór;
- interpretuję mapy i różne rodzaje źródeł, oceniam przydatność zawartych w nich informacji do rozwiązania problemu i formułuję uzasadnione wnioski;
- dostrzegam zmiany i ciągłość w czasie oraz wyjaśniam wpływ wybranych osiągnięć i procesów starożytności lub średniowiecza na późniejsze epoki;
- porównuję zjawiska według samodzielnie dobranych kryteriów i wyjaśniam znaczenie stwierdzonych podobieństw oraz różnic;
- formułuję stanowisko dotyczące postaci, wydarzenia lub procesu i uzasadniam je argumentami odwołującymi się do wiedzy historycznej;
- tworzę logiczną, rozwiniętą narrację historyczną, selekcionując informacje i zachowując poprawne relacje czasowe, przestrzenne i przyczynowo-skutkowe.

Ocena celująca (6)

poziom najwyższy • ocenianie, synteza i samodzielne rozwiązywanie problemów

- spełniam wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
- samodzielnie rozwiązuję złożony problem historyczny, łącząc informacje z kilku zagadnień omawianych w klasie V;
- zestawiam informacje z różnych źródeł, dostrzegam ich zgodność, uzupełnianie się lub rozbieżności i na tej podstawie formułuję wnioski;
- oceniam wydarzenia, procesy lub działania postaci z uwzględnieniem kontekstu epoki i możliwych różnych punktów widzenia;
- formułuję samodzielną interpretację i bronię jej za pomocą uporządkowanych, trafnie dobranych argumentów oraz przykładów;
- tworzę syntezę obejmującą dłuższy odcinek czasu lub kilka obszarów życia, wskazując zmiany, ciągłość i zależności;
- wykorzystuję wiedzę i umiejętności historyczne w nowej sytuacji problemowej oraz opracowuję oryginalną, merytorycznie poprawną formę prezentacji wniosków;
- pracuję na wysokim poziomie złożoności poznawczej w granicach treści objętych podstawą programową; osiągnięcie tej oceny nie wymaga opanowania materiału spoza podstawy.

Podstawa opracowania

Podstawa prawna i programowa. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz.U. z 2026 r. poz. 378), w szczególności § 4 dotyczący harmonogramu wdrażania nowej podstawy. Dla klasy V w roku szkolnym 2026/2027 zastosowanie ma dotychczasowa podstawa programowa z 2017 r. z późniejszymi zmianami.

Zakres historii w klasie V. Dotychczasowa podstawa programowa historii dla klas V–VIII; przyjęto zalecany układ realizacji: w klasie V działy I–VII, obejmujące okres od cywilizacji starożytnych do Polski w XIV i XV wieku.

Zasady formułowania wymagań. „Wymagania edukacyjne w codziennej praktyce dydaktycznej. Doświadczenia, dobre praktyki nauczycieli. Rekomendacje”, Zespół do spraw Przyjaznej Edukacji, 2026.

Uwaga organizacyjna

Jeżeli dopuszczony w szkole program nauczania przewiduje w klasie V inny podział treści niż zalecany w podstawie programowej, należy odpowiednio zmienić wyłącznie zapis „Zakres treści klasy V”. Poziomy wymagań i opis umiejętności mogą pozostać bez zmian.